Jeanne-Marie Leprince de Beaumont

Ljepotica i zvijer

s francuskog prevela
Sanja Lovrenčić

eLektire.skole.hr

Živio jednom jedan trgovac koji bijaše silno bogat. Imao je šestero djece, tri dječaka i tri djevojčice; pa kako taj trgovac bijaše pametan čovjek, nije nimalo štedio na obrazovanju svoje djece, te im je nalazio svakovrsne učitelje. Kćeri mu bijahu vrlo lijepe, no najviše divljenja izazivala je najmlađa te su je, dok je bila djevojčica, zvali samo malom ljepoticom; to joj je ime i poslije ostalo, a sestre su joj na njemu bile vrlo zavidne.

Ta najmlađa kći, koja bijaše ljepša od svojih sestara, bijaše i bolja od njih. Obje starije bijahu vrlo ohole, jer bijahu bogate; nisu htjele primati druge trgovačke kćeri; samo ljudi plemenita roda bili su im dobrodošli. Svaki dan odlazile su na ples, u kazalište i u šetnju te su se rugale najmlađoj koja je najveći dio svojega vremena provodila čitajući dobre knjige.

Kako se znalo da su djevojke vrlo bogate, nekoliko velikih trgovaca ih je zaprosilo. No dvije starije odgovoriše da se ne namjeravaju udavati, osim ako naiđu na kakvog vojvodu, ili barem grofa. Ljepotica (rekoh vam da to bijaše ime najmlađoj), Ljepotica pak pristojno zahvali onima koji se htjedoše njome oženiti, ali im reče da je previše mlada i da bi htjela još koju godinu ostati uz oca.

Iznenada trgovac izgubi sav svoj imetak, ostade mu tek malena ladanjska kuća, prilično daleko od grada. U suzama reče djeci da im se valja preseliti u tu kuću te da će ondje, radeći kao seljaci, moći preživjeti. Dvije starije kćeri rekoše da ne žele napustiti grad te da imaju nekoliko obožavatelja koji će se rado oženiti s njima, iako više nisu bogate.

No djevojke su se prevarile; sad kad bijahu siromašne njihovi ih obožavatelji ne htjedoše više ni pogledati. A kako ih zbog njihove uznositosti nitko nije volio, govorilo se: „One ni ne zaslužuju da ih se žali, baš nam je drago što je tolika oholost dobila pljusku; neka sad glume dame čuvajući ovce.“ No istodobno su svi govorili: „Zbilja nam je žao Ljepotice; tako dobra djevojka! S koliko je dobrote razgovarala sa siromasima; tako blaga, tako čestita!“ I našlo se nekoliko gospode koja se htjedoše oženiti njome, premda nije imala ni novčića; no ona im reče da ne može napustiti svojega jadnoga oca u nevolji te da će ga slijediti na selo kako bi ga tješila i pomogla mu u poslu.

Jadnu je Ljepoticu u početku također teško pogodio gubitak bogatstva; no ona reče samoj sebi: „Koliko god plakala, suze mi neće vratiti imetak; treba se truditi biti sretan i bez bogatstva.“

Kad su stigli u svoju seosku kuću, trgovac i njegova tri sina počeše obrađivati zemlju. Ljepotica je pak ustajala u četiri sata ujutro, žurno čistila kuću i pripremala objed za obitelj. Isprva joj je bilo vrlo teško, jer ne bijaše navikla raditi kao sluškinja; no nakon mjesec-dva postala je snažnija, a napor joj je dao savršeno zdravlje. Kad bi završila sav posao, čitala bi, svirala čembalo ili pjevala uz preslicu.

Njezine sestre, naprotiv, smrtno su se dosađivale; ustajale bi u deset, cijeli dan šetale i zabavljale se žalopojkama za lijepom odjećom i negdašnjim društvom. „Gledajte našu sestru“, govorile su jedna drugoj, „duša joj je tako priprosta i glupa da je zadovoljna svojom nesrećom.“

Dobri trgovac nije mislio poput svojih kćeri. Znao je da Ljepotica u društvu blista više od njih. I divio se vrlini te mlade djevojke, a naročito njezinom strpljenju; jer su je sestre, kojima nije bilo dovoljno što joj prepuštaju sav kućni posao, stalno i vrijeđale.

Prošla je godina dana što je obitelj tako živjela u osami, kad trgovac primi pismo i u njemu vijest da je brod na kojemu je imao neku robu sretno stigao u luku. Od te se vijesti zavrti u glavi dvjema starijim sestrama koje pomisliše da će napokon moći napustiti to

selo gdje su se toliko dosađivale; a kad vidješe da im je otac spreman za odlazak, zamoliše ga da im donese haljine, ogrtače, ukrase za kosu i kojekakve sitnice. Ljepotica nije zatražila ništa, jer je pomislila da ni sav novac od te robe neće biti dovoljan da bi se kupilo sve što su zaželjele njene sestre.

„Ti me nećeš zamoliti da ti nešto kupim?“ upita je otac.

„Kad ste već tako dobri da mislite na mene“, reče ona, „molim vas da mi donesete jednu ružu, jer ih ovdje nema.“

Nije Ljepotici bilo osobito stalo do ruže, no nije htjela ni vlastitim primjerom osuditi ponašanje svojih sestara, koje bi bile rekle da ona ne traži ništa samo zato da bi se isticala.

Dobričina trgovac ode na put; no kad je stigao do odredišta, povela se zbog te robe protiv njega sudska parnica, te je nakon mnogo muke krenuo kući jednako siromašan kao prije.

Do kuće mu bijaše ostalo još samo tridesetak milja i već se veselio što će vidjeti svoju djecu; no na putu do svog doma morao je još proći kroz veliku šumu, te se u njoj izgubio. Padao je silan snijeg; puhao takav vjetar da ga je dvaput srušio s konja; a kad je pala noć, on pomisli da će umrijeti od gladi ili hladnoće, ili da će ga požderati vukovi čije je urlanje čuo u blizini.

Odjednom, na kraju dugog niza stabala, ugleda veliko svjetlo, no činilo mu se prilično udaljenim. Pođe na tu stranu i vidje da svjetlo dolazi od velike palače koja bijaše sva osvijetljena.

Trgovac zahvali Bogu na spasu koji mu šalje te požuri prema tom dvorcu; no doista se iznenadio kad u dvorištima nije našao nikoga. Njegov konj, koji je išao za njim, ugleda otvorenu veliku staju pa uđe u nju; našavši ondje sijena i zobi, sirota životinja koja je umirala od gladi pohlepno se baci na jasle. Trgovac ga priveže u staji i pođe prema kući u kojoj ne nađe nikoga; no kad je ušao u neku veliku dvoranu, našao je dobru vatru i postavljen stol na kojemu je bilo mesa i samo jedan pribor za jelo. Kako su ga kiša i snijeg promočili do kože, on se približi vatri da se osuši, govoreći u sebi: „Gospodar kuće ili njegovi sluge oprostit će mi ovu slobodu, a sigurno će ubrzo i doći.“

Čekao je prilično dugo; no kako je odbilo jedanaest sati, a on još nikoga nije vidio, ne uzmogne odoljeti gladi i prihvati se pileta koje je dršćući pojeo u dva zalogaja; popio je i nekoliko gutljaja vina pa, ohrabrivši se, izađe iz dvorane i prođe kroz nekoliko sjajnih, veličanstveno namještenih odaja. Naposljetku naiđe na sobu u kojoj bijaše dobra postelja; i kako već bijaše iza ponoći, a on umoran, odluči zatvoriti vrata i leći.

Bijaše deset sati ujutro kad se sutradan probudio te se poprilično iznenadio kad je umjesto svoje, posve uništene odjeće, našao čistu. „Ova palača“, mislio je, „zacijelo pripada nekoj dobroj vili koja se sažalila nada mnom.“ Pogleda kroz prozor, ali sad više ne vidje snijeg, nego cvjetne sjenice koje su očaravale oko. Vrati se u veliku dvoranu u kojoj je dan prije večerao i ugleda maleni stol na kojemu bijaše vruća čokolada. „Zahvaljujem vam, gospođo vilo“, reče naglas, „što ste bili tako dobri i sjetili se mog doručka.“ Popivši čokoladu, dobričina pođe po konja; i kako je prolazio pokraj sjenice s ružama, sjeti se što ga je Ljepotica zamolila te ubere granu s nekoliko cvjetova.

U istom trenu začuje neku silnu buku i vidje kako mu prilazi zvijer toliko strašna da se zamalo onesvijestio. „Vi ste jedan nezahvalnik“, reče zvijer groznim glasom. „Spasio sam vam život primivši vas u svoj dvorac, a vi mi, zauzvrat za sav moj trud, kradete ruže

koje volim više nego išta na svijetu. Morat ćete umrijeti da okajete taj grijeh; dajem vam četvrt sata da zamolite oproštaj od Boga."

Trgovac se baci na koljena i reče zvijeri sklopivši ruke:

„Gospodine, oprostite mi; nisam mislio da ću vas uvrijediti ako uberem ružu za jednu od svojih kćeri, koja me to zamolila."

„Ja se ne zovem gospodin", odvrati čudovište, „nego Zvijer. Ne volim udvorne riječi; hoću da svatko kaže ono što misli. Nemojte misliti da ćete me ganuti svojim laskanjem. No rekoste da imate kćeri; oprostit ću vam ako jedna od vaših kćeri svojevoljno dođe umrijeti umjesto vas. Nemojte se prepirati sa mnom, odlazite; i zakunite se da ćete se vratiti za tri mjeseca, ako vaše kćeri odbiju umrijeti za vas."

Dobri čovjek nije imao namjeru žrtvovati nijednu od svojih kćeri tom gadnom čudovištu, no pomislio je: „Barem ću ih još jednom zagrliti." Stoga se zakle da će se vratiti, a Zvijer mu reče da može ići kad želi. „No", doda potom, „ne želim da odeš praznih ruku. Vrati se u sobu u kojoj si spavao, u njoj ćeš naći veliki prazni kovčeg, možeš u njega staviti sve što ti se svidi, a ja ću ga dati odnijeti tvojoj kući." Zvijer se zatim povuče, a dobričina pomisli: „Ako već moram umrijeti, bit će mi utjeha što ću ostaviti kruha svojoj jadnoj djeci."

Vrati se dakle u sobu u kojoj bijaše spavao pa, našavši gomilu zlatnika, napuni veliki kovčeg o kojemu je govorila Zvijer, zatvori ga pa ode u staju po svojega konja i napusti zamak jednako tužan koliko bijaše radostan kad je u nj ulazio. Konj sam nađe put kroz šumu te je trgovac ubrzo stigao do svoje kućice.

Djeca se okupiše oko njega, no umjesto da se veseli njihovim nježnostima, trgovac se rasplače gledajući ih. U ruci je držao grančicu ruže koju je donio Ljepotici, pa joj je dade i reče: „Ljepotice, uzmite ove ruže, one će vašega nesretnog oca stajati života." I odmah obitelji ispriča kobnu pustolovinu koju je doživio.

Čuvši to, dvije starije kćeri počeše vikati i obasipati uvredama Ljepoticu, koja nije zaplakala.

„Vidite čime je urodila oholost tog malog stvora", govorile su. „Nije zatražila ukrase kao mi; ne, ne, gospođica se morala posebno istaknuti; otjerat će nam oca u smrt, a uopće ne plače."

„Bilo bi to posve beskorisno", odvrati Ljepotica. „Zašto bih oplakivala očevu smrt? On neće umrijeti. Budući da zvijer prihvaća jednu od njegovih kćeri, ja ću se prepustiti njenom bijesu i mislim da sam vrlo sretna, jer ću se umirući radovati što spašavam oca i pokazujem mu svoju nježnu ljubav."

„Ne, sestro", rekoše trojica njezine braće, „nećete umrijeti; mi ćemo naći to čudovište i poginuti od njegovih udaraca ako ga ne uspijemo ubiti."

„Ne nadajte se tome, djeco moja", reče trgovac, „moć te Zvijeri toliko je velika da nemam nimalo nade u njezinu pogiblju. Ganulo me dobro srce Ljepotičino, no ne mogu je izložiti smrti. Ja sam star, ne preostaje mi mnogo života; izgubit ću tek nekoliko godina za kojima žalim samo zbog vas, draga djeco."

„Uvjeravam vas, oče", reče mu Ljepotica, „da nećete otići u taj dvorac bez mene; ne možete me spriječiti da vas slijedim. Iako sam mlada, nisam toliko vezana uz život i draže mi je da me proždre to čudovište nego da umrem od žalosti koju bi mi zadala vaša smrt."

Što god tko govorio, Ljepotica je ustrajno htjela poći u lijepi zamak, a njene su sestre bile time očarane, jer su Ljepotičine vrline u njima uvijek izazivale ljubomoru.

Trgovac bijaše toliko obuzet bolom što će izgubiti kćer da nije ni pomislio na kovčeg koji bijaše napunio zlatom; no kad je pošao na spavanje i zatvorio za sobom vrata svoje sobe, iznenadio se ugledavši ga između zida i postelje. Odluči da neće reći djeci kako se obogatio, jer bi mu se kćeri htjele vratiti u grad, a on bijaše odlučio umrijeti na tom ladanju; no povjerio je tajnu Ljepotici, koja mu reče da su za njegove odsutnosti dolazili neki plemići te da među njima bijahu dvojica koji vole njezine sestre. Ona zamoli oca da ih uda; jer bijaše toliko dobra da ih je voljela i opraštala im od sveg srca zlo koje su joj činile.

Dvije opake djevojke natrljaše oči lukom kako bi se rasplakale kad je Ljepotica krenula s ocem; no braća su zaista plakala, kao i trgovac; samo Ljepotica nije plakala, jer nije željela povećati njihovu bol. Konj krene putem prema palači i predvečer je ugledaše, osvijetljenu kao i prvi put.

Konj ostade sasvim sam u staji, a dobričina i njegova kći uđoše u veliku dvoranu, gdje su našli veličanstveno postavljen stol, s dva pribora za jelo. Trgovac bijaše toliko žalostan da nije htio jesti, no Ljepotica, trudeći se da izgleda smireno, sjedne za stol, posluži ga, a sama pomisli: „Zvijer želi da se udebljam prije nego što me pojede kad mi nudi tako dobru hranu."

Kad su završili s večerom, začuše silnu buku, pa se trgovac plačući poče opraštati od svoje sirote kćeri; jer pomisli da to stiže Zvijer. Ljepotica nije mogla svladati drhtaj kad je ugledala strašni lik; no smirila se najbolje što je mogla, pa kad je čudovište upita je li došla od svoje volje, ona dršćući reče da jest. „Zaista ste dobri", reče Zvijer, „i vrlo sam vam zahvalan. Dobri čovječe, otputujte sutra ujutro i neka vam ne padne na pamet da se ikada vratite ovamo. Zbogom, Ljepotice."

„Zbogom, Zvijeri", odvrati ona; a čudovište se odmah povuče.

„Ah! kćeri moja", reče trgovac grleći Ljepoticu, „već sam napola mrtav od straha; molim vas, ostavite me ovdje."

„Ne, oče", reče Ljepotica čvrsto. „Vi ćete sutra ujutro otići, a mene ćete prepustiti nebeskoj zaštiti; možda mi se nebo smiluje."

Odoše spavati misleći da neće zaspati cijele noći; no tek što su se našli u svojim posteljama, oči im se sklopiše. U snu Ljepotica vidje neku gospu koja joj reče:

„Zadovoljna sam vašim dobrim srcem, Ljepotice; dobro djelo koje činite dajući svoj život kako biste spasili život svojega oca neće ostati bez nagrade."

Probudivši se, Ljepotica ispriča ocu svoj san; premda ga je to malo utješilo, ipak je teško jadikovao kad mu se valjalo rastati od drage kćeri.

Kad je otišao, Ljepotica sjedne u veliku dvoranu i također se rasplače, no kako je bila vrlo hrabra, preporuči se Bogu te odluči da neće u žalosti provesti ono malo vremena koliko joj još preostaje; jer čvrsto je vjerovala da će je Zvijer pojesti te večeri. Odluči da će u međuvremenu prošetati i razgledati taj lijepi dvorac; i nije se mogla ne diviti njegovoj krasoti.

No vrlo se iznenadila kad je naišla na vrata na kojima je pisalo: LJEPOTIČINE ODAJE. Brzo otvori vrata i ostane zaslijepljena sjajem tih odaja; no najviše je se dojmila velika vitrina s knjigama, čembalo i više svezaka nota. „Netko ne želi da se dosađujem", promrmlja tiho. A zatim pomisli: „Da mi preostaje samo jedan dan ovdje, ne bi mi sve to

stavili na raspolaganje." Ta je misao malo ohrabri. Otvori vitrinu s knjigama i spazi knjigu na kojoj bijaše napisano zlatnim slovima: ZAŽELITE, ZAPOVIJEDAJTE; OVDJE STE KRALJICA I GOSPODARICA.

„Jao!" uzdahnu ona. „Želim samo vidjeti svojega jadnog oca i doznati što sad radi."

To reče u sebi. I kakvo bijaše njezino iznenađenje kad je bacivši pogled u veliko zrcalo u njemu vidjela svoju kuću u koju je upravo stigao njen otac, krajnje tužnog lica.

Njene sestre mu priđoše, a na licima im se, unatoč grimasama kojima su se trudile pokazati kako su ojađene, vidjela radost zbog sestrine propasti. Trenutak potom sve nestade i Ljepotica pomisli kako je Zvijer ljubazna i kako se nema od nje čega bojati. U podne nađe prostrt stol, a dok je objedovala slušala je sjajan koncert, premda nikoga nije vidjela.

Navečer, kad je htjela sjesti za stol, začuje buku koju je stvarala Zvijer i ne uspije suspregnuti drhtaj.

„Ljepotice", reče joj čudovište, „smijem li vas promatrati dok večerate?"

„Vi ste ovdje gospodar", reče Ljepotica dršćući.

„Ne", odvrati Zvijer, „ovdje ste gospodarica samo vi; ako vam smetam, samo mi recite da odem i odmah ću otići. Recite, ne mislite li da sam vrlo ružan?"

„Istina je", reče Ljepotica, „jer ne znam lagati; no mislim da ste vrlo dobri."

„Imate pravo", reče čudovište. „Ali osim što sam ružan, nemam ni pameti; znam da sam samo zvijer."

„Nije glup onaj koji ne vjeruje da ima pameti", reče Ljepotica. „Glupan toga nikada nije svjestan."

„Jedite, Ljepotice", reče joj čudovište „i nastojte se ne dosađivati u svojoj kući; jer sve je ovo vaše; a meni bi bilo žao kad ne biste bili zadovoljni."

„Zbilja je u vas mnogo dobrote", reče Ljepotica. „Priznajem da sam zadovoljna vašim srcem; kad na njega mislim, više mi se ne činite toliko ružnim."

„Oh! da", reče Zvijer, „imam dobro srce, ali sam čudovište."

„Ima ljudi koji su veća čudovišta od vas", reče Ljepotica, „a vi mi se u svojemu liku sviđate više od onih koji pod ljudskim obličjem skrivaju lažljivo, pokvareno, nezahvalno srce."

„Kad bih imao duha", nastavi čudovište, „sad bih vam zahvalio nekim lijepim riječima; no ja sam tupav i sve što vam mogu reći jest da sam vam vrlo zahvalan."

Ljepotica je večerala s tekom. Gotovo se uopće više nije bojala čudovišta; no zamalo je umrla od užasa kad joj ono reče:

„Ljepotice, hoćete li biti moja žena?"

Neko vrijeme je šutjela; bojala se da će izazvati bijes čudovišta ako ga odbije; ipak mu dršćući reče:

„Neću, Zvijeri."

U tom trenutku jadno čudovište htjede uzdahnuti i pri tome tako grozovito zazviždi da je cijela palača odjeknula; no Ljepotica se ubrzo umirila, jer joj Zvijer samo tužno reče: „Onda zbogom, Ljepotice", te izađe iz sobe osvrnuvši se još koji put da je pogleda.

Ostavši sama, Ljepotica osjeti veliku sućut prema jadnoj Zvijeri. „Ah, jao!" mislila je, „baš šteta što je taj stvor toliko ružan; a tako je dobar!"

Ljepotica prilično mirno provede tri mjeseca u palači. Svake večeri Zvijer bi je posjetila, razgovarala s njom za vrijeme večere s prilično mnogo zdravog razuma, ali nikad s onim što se u otmjenom svijetu naziva duhom. Svakoga dana Ljepotica je iznova otkrivala dobrotu tog čudovišta. Često ga gledajući, navikla se i na njegovu ružnoću; daleko od toga da bi se bojala trenutka njegovog posjeta, pogledavala je na sat da provjeri hoće li uskoro devet sati, jer je Zvijer uvijek dolazila u to doba. Samo jedno je Ljepotici zadavalo bol: čudovište bi je uvijek prije odlaska na spavanje pitalo neće li mu postati ženom i činilo se vrlo nesretnim svaki put kad bi ona rekla da neće.

Jednoga dana reče:

„Žalostite me, Zvijeri; voljela bih da se mogu udati za vas, no previše sam iskrena da bih vam dopustila vjerovati kako će se to ikada dogoditi. Uvijek ću vam biti prijateljica; nastojte da vam to bude dovoljno."

„Morat ću", odgovori Zvijer. „Jasno mi je, znam da sam grozan, no jako vas volim; i vrlo sam sretan što pristajete ostati ovdje; obećajte mi da me nikada nećete napustiti."

Ljepotica pocrveni na te riječi; u zrcalu bijaše vidjela da joj je otac bolestan od tuge što ju je izgubio te ga je željela vidjeti.

„Mogla bih vam obećati", reče ona Zvijeri, „da vas nikad neću posve napustiti; no toliko želim vidjeti svojega oca da ću umrijeti od žalosti ako mi odbijete to zadovoljstvo."

„Radije ću sam umrijeti", reče čudovite, „nego vama nanijeti bol. Poslat ću vas ocu, ostat ćete tamo, a vaša jadna Zvijer umrijet će od tuge."

„Ne", reče Ljepotica u suzama, „previše vas volim da bih htjela izazvati vašu smrt; obećavam vam da ću se vratiti za osam dana. Dopustili ste mi da vidim kako su se moje sestre udale i kako su mi braća otišla u vojsku. Moj otac je sasvim sam, dopustite mi da ostanem uz njega tjedan dana."

„Bit ćete ondje sutra ujutro", reče Zvijer, „no zapamtite svoje obećanje. Samo prije spavanja stavite prsten na stol, kad se budete zaželjeli vratiti. Zbogom, Ljepotice."

Izgovarajući te riječi, čudovište uzdahne po svom običaju, a Ljepotica ode spavati, sva žalosna zbog njegove ojađenosti.

Kad se sutradan probudila, nalazila se u kući svojega oca; pozvonivši zvoncem što joj bijaše pokraj postelje dozove sluškinju, koja glasno kriknu ugledavši Ljepoticu. Na taj krik dotrčao je i trgovac te zamalo umro od radosti što ponovno vidi svoju dragu kćer; stajali su zagrljeni više od četvrt sata.

Nakon prvog ushita, Ljepotica pomisli da nema što odjenuti kad ustane; no sluškinja joj reče da je u susjednoj sobi upravo našla veliki kovčeg pun haljina protkanih zlatom, ukrašenih dijamantima. Ljepotica zahvali dobroj Zvijeri na toj pažnji; uze najmanje raskošnu među tim haljinama pa reče sluškinji da spremi ostale, jer ih je htjela darovati sestrama; no tek što je izustila te riječi, kovčeg je nestao. Otac joj reče da Zvijer želi da ona sve to zadrži za sebe, a u istom se trenu i haljine i kovčeg pojaviše gdje su prije bili.

Ljepotica se odjenu, a za to vrijeme obavijestiše njezine sestre, koje dotrčaše sa svojim muževima. Obje bijahu vrlo nesretne: starija se udala za nekog plemića, lijepog poput Ljubavi; no taj bijaše toliko zaljubljen u svoj lik da se ničim drugim nije bavio od jutra do večeri, te je prezirao ljepotu svoje žene. Druga se udala za čovjeka s mnogo duha; no on se njime služio tek da bi razljutio sav svijet, a ponajprije svoju ženu.

Ljepotičine sestre zamalo su svisnule od jada kad su je ugledale odjevenu poput kraljevne i lijepu kao vedar dan. Uzalud ih je milovala, ništa nije moglo ugušiti njihovu zavist koja se još i povećala kad im je ispričala koliko je sretna. Dvije zavidnice siđoše u vrt da se mogu u miru isplakati, te govorahu jedna drugoj:

„Zašto je taj mali skot sretniji od nas? Nismo li ljupkije od nje?"

„Sestro", reče starija, „nešto mi je palo na pamet. Pokušajmo je zadržati ovdje više od osam dana; glupa Zvijer naljutit će se na nju ako ne održi obećanje, pa će je možda požderati."

„Imate pravo, sestro", odvrati druga. „Zato moramo bili vrlo mile prema njoj."

Tako odlučivši, vratiše se u kuću, te su bile toliko ljubazne prema sestri da se ona rasplakala od sreće. Kad je prošlo osam dana, obje sestre počeše čupati kose i pretvarati se da su toliko nesretne zbog njezinog odlaska, da im je obećala ostati još osam dana.

Međutim, Ljepotica je sebi predbacivala zbog boli koju će zadati svojoj jadnoj Zvijeri, koju je voljela od sveg srca i koja joj je nedostajala. Desete noći u očevoj kući usnula je da se nalazi u vrtu dvorca i vidi Zvijer kako leži na travi, spremna umrijeti, i predbacuje joj zbog nezahvalnosti. Ljepotica se naglo probudi i briznu u plač. „Nisam li doista zla", pomisli, „kad zadajem bol Zvijeri koja je pokazala toliko ljubaznosti prema meni? Zar je taj stvor kriv što je ružan i nema duha? Dobar je, a to vrijedi više nego sve drugo. Zašto se nisam htjela udati za njega? Bila bih sretnija nego moje sestre sa svojim muževima. Ni ljepota ni duhovitost muža nisu ono što ženu čini sretnom, nego dobar karakter, vrlina i ljubaznost, a Zvijer ima sve te vrline; ne osjećam ljubavi prema Zvijeri, ali osjećam poštovanje, prijateljstvo, zahvalnost. Hajde, ne treba ga činiti nesretnim; cijeli život predbacivala bih sebi zbog takve nezahvalnosti."

S tim riječima Ljepotica ustane, stavi prsten na stol i vrati se na počinak.

Tek što se našla u postelji, zaspala je, a kad se sutradan probudila, s radošću vidje da se nalazi u dvorcu Zvijeri. Sjajno se odjenu ne bi li mu se svidjela, te se smrtno dosađivala cijeloga dana, čekajući devet sati navečer; no sat je uzalud odbio devet, Zvijer se nije pojavila. Ljepotica se tad uplaši da je ju je otjerala u smrt; trčala je po cijeloj palači jadikujući, sva očajna.

Posvuda je potraživši, sjeti se sna pa otrči u vrt, prema onome kanalu za navodnjavanje pokraj kojega u snu bijaše vidjela Zvijer. Nađe jadnog stvora kako leži bez svijesti i pomisli da je mrtav. Baci se na njegovo tijelo, ne užasavajući se zbog njegovog lika; pa osjetivši da mu srce još kuca, uze vode iz kanala i polije ga po glavi.

Zvijer otvori oči i reče Ljepotici:

„Zaboravili ste svoje obećanje; zbog boli što sam vas izgubio odlučih umrijeti od gladi; no umirem zadovoljan, jer sam doživio sreću da vas još jednom vidim."

„Ne, draga moja Zvijeri, nećete umrijeti", reče Ljepotica. „Živjet ćete i biti moj muž; ovoga trena dajem vam svoju ruku i zaklinjem se da ću biti samo vaša. Ah! Mislila sam da za vas osjećam samo prijateljstvo, ali bol koju ćutim otkriva mi da ne bih mogla živjeti bez vas."

Tek što Ljepotica izusti te riječi, vidje kako je dvorac zasjao u svjetlu: vatromet, glazba, sve je najavljivalo neku svečanost; no sve te krasote nisu mogle zadržati njezin pogled; opet se okrenu prema svojoj dragoj Zvijeri za čiji je život strepila. No, kako li se iznenadila! Zvijer bijaše nestala, a Ljepotica pred svojim nogama ugleda kraljevića ljepšeg od

Ljubavi, koji joj zahvaljivaše što ga je oslobodila čarolije. Premda bi taj kraljević zaslužio svu njezinu pažnju, ipak se nije mogla suzdržati a da ga ne upita gdje je Zvijer.

„Vidite je pred svojim nogama“, reče joj kraljević. „Zla vila bijaše me osudila da ostanem u tom liku sve dok se neka lijepa djevojka ne pristane udati za mene, a zabranila mi je i da pokažem svoju pamet. I tako ste na cijelome svijetu samo vi bili dovoljno dobri da ste dopustili da vas gane dobrota mojega karaktera, te sada, nudeći vam svoju krunu, još uvijek ostajem vaš dužnik.“

Ljepotica, ugodno iznenađena, pruži lijepom kraljeviću ruku, da ustane.

Zajedno se uputiše u dvorac, a Ljepotica je zamalo umrla od radosti kada je u velikoj dvorani našla oca i cijelu svoju obitelj; njih je prenijela u dvorac ona krasna gospa koja joj se bijaše ukazala u snu.

„Ljepotice“, reče ta gospođa koja bijaše moćna vila, „izvolite primiti nagradu za svoj dobar izbor: vrlina vam je bila draža od ljepote i duha, zaslužili ste sve te tri vrline u jednoj osobi. Postat ćete velika kraljica; nadam se da prijestolje neće pokvariti vaše dobre osobine. A vi, moje dame“, reče vila Ljepotičinim sestrama, „poznajem vaša srca i svu zlobu u njima; postanite dva kipa, no sačuvajte svijest pod kamenom koji će vas obaviti. Stajat ćete na vratima sestrine palače i ne namećem vam druge kazne osim da svjedočite njezinoj sreći. Moći ćete se vratiti u svoje prirodno stanje samo ako uvidite vlastite pogreške; no bojim se da ćete zauvijek ostati kipovi. Oholost je moguće ispraviti, kao i svadljivost, proždrljivost i lijenost; ali pravo je čudo ako se preobrati zlo i zavidno srce.

Vila udari čarobnim štapićem, te u tren oka prenese u kraljevićevu zemlju sve koji bijahu u dvorani. Podanici ga dočekaše s veseljem; a on se oženi Ljepoticom koja je vrlo dugo poživjela s njim u sreći koja bijaše savršena, jer bijaše utemeljena na vrlini.